

5. Domače branje

MIGUEL DE CERVANTES SAAVEDRA

Don Kihot

Gimnazija Kranj
Šolsko leto: 2007/2008

1. V približno desetih povedih predstavi avtorja in obdobje v katerem je delo nastalo

Knjigo Don Kihot je napisal španski pisatelj Miguel de Cervantes, ki se je rodil 29. septembra 1547 v revni družini skromnega podeželskega zdravnika, v vasici blizu Madrida. Doma, kot kasneje v Madridu, je obiskoval latinske šole. Želel se je ukvarjati s pisanjem, vendar ni imel pravega uspeha. Ni bil ravno bogat, zato je opravljal različna slabo plačana dela, med drugim je bil tudi sodni izterjevalec. Pristal je v zaporu in prav tu začel pisati roman Don Kihot. Prvi del romana je izšel v Madridu leta 1605, drugi del pa deset let kasneje. Pisatelj je s svojim romanom dosegel precejšnjo slavo, revščine pa se kljub temu vse do konca življenja ni otresel.

Obdobje, v katerem je delo nastalo, imenujemo renesansa. To je obdobje na prelomu iz srednjega veka v novi vek. V književnosti je zelo poudarjen človekov razum. Značilno pa je tudi občudovanje narave in uživanje v čutnosti.

PROZA

Razvili sta se dve novi vrsti ustvarjanja in sicer: novela (na katero je zelo vplival Giovanni Boccaccio, ki je napisal zbirko stotih novel z naslovom Dekameron) in prvi novoveški roman (Miguel de Cervantes je želel parodirati viteške romane in jim dodati tudi malo tragičnosti).

LIRIKA

V liriki sta se zelo razvila sonet in ep. Sonete so pisali: Francesco Perarca, William Shakespeare in Michelangelo Bounarroti.

DRAMATIKA

V renesansi je ustvarjal največji dramatik vseh časov in sicer William Shakespeare, ki je napisal veliko komedij in tragedij.

2. Predstavi zunanjo zgradbo ter kraj in čas dogajanja.

Zgodba o don Kihotu je napisana v prozi oz. nevezani besedi. Po vsebini jo delimo v leposlovno književnost, po namenu pa nekako bolj v trivialno književnost, saj se mi zdi, da je bil avtorjev cilj, bralce predvsem zabavati, konec je klišejski, zato je tudi lahko predvidljiva in jo bere širok krog bralcev. Besedilo je umetnostno saj govori o domišlijskem svetu, nima praktičnega namena in je večpomenska. Pripovedovalec je vsevedni, saj se dviga nad celotno dogajanje, prodira pa tudi v njihove misli in čustva. Poleg tega ve ne samo za sedanost, pač pa tudi za preteklost in prihodnost. Pripovedna perspektiva je komična. V zgodbi naletimo tudi na arhaizem. Npr.:zategadelj, blagorodna,...

3. Označi glavnega junaka in njegovega oprodo, ter prikaži njun medsebojni odnos in odnos do sveta.

Don Kihot je bil podeželski plemič z majhnim dvorcem, nekaj konji v hlevu in malo zemlje, vendar pa je zelo rad prebiral viteške romane o potujočih vitezi, imenovanih tudi »klativitezi«. Zaradi teh romanov se mu je zmešalo in je nekega dne odšel od doma. Rad je pametoval in dolgovezil kaj je zapisano v viteških postavah. Povsod je videl priložnost za novo dogodivščino, niti udarci, ki mu niso ušli, niso zalegli. Veliko je sanjaril in si domišljal stvari, ki jih sploh ni bilo.

Sančo Pansa je bil preprost kmet iz vasice, v kateri je živel don Kihot. Don Kihot ga je prosil, da naj bo njegov oproda na njegovih potovanjih, v zameno pa mu bo dal v vladanje kakšno deželo ali celo otok. Sančo Pansa je bil na začetku potovanje še zdrave pameti, vendar ga je gospodarjevo govoričenja kaj kmalu zmešalo. Bil pa je velik materialist, saj je zelo hrepenel po obljubljenem otoku. Njegove želje po nečem niso bile velike, saj je bil hitro zadovoljen tudi samo z dobro večerjo in malo spanca.

4. Obnovi dve don Kihotovi dogodivščini.

Prva dogodivščina govori o tem, kako se je don Kihot sprva sam odpravil na pot, prišel do krčme in se dal poviteziti.

Don Kihota je prebiranje viteških romanov tako zmešalo, da se je odločil kreniti dogodivščinam naproti, reševati ljudi ter pomagati pomoči potrebnim. Preimenoval je sebe in svojega kljuseta ter odšel od doma. Ko je prišel do neke krčme, je bil prepričan, da stoji pred gradom, kjer bo prenočil. Že pred krčmo je srečal dve ženski, ki sta se smejali njemu in njegovim besedam. Gospodar mu je dal jesti, in mu obljubil, da bo lahko prenočil. Don Kihot ga je prosil, da bi ga povitezili. In, ker se je hotel ravnati po viteških postavah, o katerih mu je pridigal krčmar, je sklenil, da bo noč preživel ob vodnjaku, kjer bo pazil orožje. Nato je enemu od mezarjev padla v glavo misel, da bi napojil svojo živino. Odšel je do vodnjaka in hotel umakniti orožje, ki mu je bilo na poti. Don Kihot se je ujezil in s sulico silovito treščil mezarja po glavi. Kmalu zatem je prišel drugi mezar, ki je ravno tako hotel napojiti svoje mule. In primerilo se mu je enako, kakor prvemu. Don Kihot ga je tako silovito udaril s sulico, da mu je glavo načel na štirih koncih. Krčmarju je bilo počasi že dovolj in je don Kihotu predlagal, da bi ga povitezil kar takoj in kar tam sredi dvorišča, pred vodnjakom. Bodoči vitez se kajpak ni branil, saj si je čim hitreje želel postati pravi vitez. Pri tem obredu sta bili prisotni tudi dekleti, ki sta ga srečali že pred krčmo. Vsi prisotni so med povitezevanjem močno zadrževali smeh, saj je bil don Kihot neverjetno smešen. Ko je bil končno povitezen, je sklenil kreniti domov, da si poišče oprodo, ter vzame nekaj opranih srajc in denarja, kakor mu je svetoval gospodar. Preden je odšel iz krčme se je

še na dolgo in široko razgovoril, krčmar pa, ki bi ga rad videl čim djele od krčme, mu ni odgovoril nič manj skromno, in ga ne, da bi zahteval plačilo za hrano in prenočišče pustil, da je odšel.

Druga dogodivščina pa govori o tem, kako sta don Kihot in Sančo Pansa zabredla v težave zaradi Rosinanta.

Sančo Pansa in don Kihot sta pršila do travnika, kjer sta razjahala Sivca in Rosinanta ter ju pustila, da sta se gibala naokoli. Tam blizu pa je bila čreda kobil. Rosinanta je prijelo, da bi se pokratkočasil z njimi. Kobilam pa je bilo več do paše, kakor do česarkoli drugega, pa so z njim opravile s podkvami in zobmi, prišli pa so še mezarji ter ga premlatili s palicami, da je revež obležal. Ko sta to videla Sančo in don Kihot sta brž pogumno prišla zraven, da bi se spopadla z njimi. Vendar se je situacija kaj hitro obrnila. Jangveški mezarji so premlatili še njiju. Ko so videli kako nesrečno se je stvar iztekla, so hitro otovorili čredo in odšli svojo pot, onadva pa pustili uboga in slabe volje kar tam sredi pašnika. Nato sta še nekaj časa vsa nemočna ležala na tleh ter si solila pamet. Nato pa sta, kakor hitro sta lahko, odšla po cesti njima neznano kam. Prišla sta do krčme, s katero pa se začinja že nova prigoda.

4. Prikaži načilnosti razmerja med don Kihotom in njegovo izvoljenko Dulsinejo Toboško.

Ker se je don Kihot hotel ravnati, kakor vitezi v knjigah si je izmislil svojo izvoljenko, ki je bila kar dekle iz sosednje vasi, ki jo je videl le nekajkrat, ona pa njega nikoli. Preimenoval, jo je v Dulsinejo Toboško in na dolgo in široko govoril o njeni lepoti, čeprav morda ni bilo ravno tako. Vse, ki jih je premagal oz. s katerimi se je srečal v boju je pošiljal k njej. Na koncu je svojemu oprodi priznal, da ni ravno tako kakor je govoril, in da je njegova izvoljenka preprosto dekle, ki jo pozna tudi Sančo Pansa.

5. Izpiš kratek odlomek, ki se ti zdi najbolj tragikomičen.

V tem se je Sančo zbudil. Ko je začutil Maritornino gmoto malodane na sebi je pomislil, da ga je tlačila mora, pa je začel s pestmi otepati sem in tja in pri tem nič kolikokrat zadel Maritorno. Ko je le ta začutila bolečino, je poslala poštenje k vragu in začela v povračilo tudi sama neusmiljeno biti po Sanču, da ga je hočeš nočeš vsa zaspanost minila. In ko je videl, kako grdo ravnajo z njim, pa še vedel ni, kdo, je vstal, kolikor je pač šlo, se je oklenil Maritorne in že sta se začela ogorčeno in zabavno ravsati, da se ne bi mogla bolj. Ko je mezar po plamenčku krčmarjeve leščerbe videl, kako se počuti njegova ljubavnica, je pustil don Kihota in pritekkel, da bi ji bil v potrebno pomoč. Takisto je storil krčmar, samo da z drugačnim namenom. Hotel je kaznovati deklo, ki je po njegovem pač edina skuhalo vso to kašo. In tako je šlo, kot se poje v pesmi: »medved volka, volk lisco, lisica

zajca«;mezgar je mlatil Sanča, Sančo dekle, ona njega, krčmar deklo, vsi pa na gosto in s tolikšno naglico, da si niso privoščili niti hip počitka. Najlepša pa je bila ta, da je krčmarju ugasnila leščerba; ko so ostali v temi, so se vsi na kupu zgneteni tako neusmiljeno tolkli, da niso pustili nič zdravega tam, kamor je padla roka.

6. Napiši lastno mnenje o knjigi.

Knjiga Don Kihot mi je bila veliko bolj zanimiva kakor prejšnje (Odiseja, Antigona, Ojdip, Biblija). Morda zato, ker je napisana v drugem obdobju, s tem pa je različen tudi način in tema pisanja. Bila je kar precej dolga in se mi je branje zdelo zelo dolgo. Zgodba mi sprva ni bila všeč, nato pa vedno bolj. Edino kar me je zmotilo skozi celo knjigo je don Kihotovo dolgovezenje, pametovanje in lastna hvala ter izmišljevanje stvari, ki ne obstajajo, ter oprodova želja po materialnem.